

ЗАТВЕРДЖЕНО:

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
спеціальність – 106 Науки про Землю
освітній ступінь – магістр

Перелік тем:

1. Фізична географія як наука: об'єкт, предмет, методологічні засади, методи досліджень.
2. Земля у Всесвіті. Форма, розміри Землі та їх географічне значення.
3. Сучасні уявлення про речовинний склад і будову Землі. Основні епохи орогенезу та їх результати. Внутрішня будова Землі, її основні оболонки: земна кора, мантія та ядро. Методи вивчення внутрішньої будови Землі. Речовинний склад оболонок Землі. Температура в надрах Землі. Походження та вік Землі.
4. Рухи Землі та їх географічні наслідки.
5. Елементи і форми рельєфу. Класифікація форм рельєфу за розмірами. Типи рельєфу. Методи дослідження рельєфу. Енергетичні джерела, чинники та основні ендегенні й екзогенні процеси рельєфоутворення на суходолі земної кулі.
6. Літосфера. Основні закономірності формування, будови та розвитку рельєфу Землі.
7. Поняття «мінерал». Фізичні та хімічні властивості мінералів, діагностичні властивості мінералів. Визначення мінералів. Походження мінералів. Класифікації мінералів: генетична та кристало-хімічна.
8. Поняття «гірська порода». Класифікація гірських порід.
9. Геологічна історія Землі та утворення корисних копалин. Поняття «корисні копалини», «родовища корисних копалин». Класифікація родовищ корисних копалин. Закономірності утворення родовищ корисних копалин.
10. Предмет, об'єкт та основні завдання історичної геології. Поняття про відносний та абсолютний вік. Методи визначення абсолютного віку. Геохронологічна шкала. Геохронологія. Стратиграфія. Основні принципи стратиграфії.
11. Поняття про клімат і чинники кліматоутворення. Радіаційний режим атмосфери. Закономірності розподілу тепла й вологи на земній кулі. Динаміка атмосфери. Атмосферне зволоження, його показники.

12. Атмосфера. Загальна циркуляція атмосфери. Особливості циркуляції нижніх і верхніх шарів атмосфери. Головні фактори, які визначають загальну циркуляцію нижніх шарів атмосфери. Повітряні маси. Географічні (зональні) типи повітряних мас. Повітря морське та континентальне. Поняття «атмосферний фронт». Головні кліматологічні фронти.
13. Поняття про вітер. Планетарна схема розподілу тиску і переважаючі вітри.
14. Гідросфера та її склад, взаємодія з іншими оболонками Землі. Кругообіг води (вологообмін) і баланс вологи на Землі. Підземні води, їх види і походження. Роль підземних вод у фізико-географічних процесах. Поверхневі води (річки, озера, болота, водосховища, льодовики). Особливості поверхневого стоку на земній кулі. Річковий режим. Характеристики річкового стоку. Використання поверхневих вод. Проблема їх раціонального використання і охорони.
15. Світовий океан і його поділ. Гідрологічні особливості (температурний режим води, морський лід). Загальна схема поверхневих течій. Особливості загальної циркуляції вод Світового океану. Особливості рельєфу дна Світового океану і його складових частин. Ресурси Світового океану, їх сучасне використання і проблеми охорони.
16. Біосфера. Життєві угруповання організмів. Біологічна продуктивність і біомаса різних природних комплексів. Ноосфера.
17. Визначення поняття «грунт». Місце ґрунтів у географічній оболонці та ландшафті. Чинники ґрунтоутворення. Мінеральний та органічний складники ґрунту. Морфологія ґрунтів, їх потужність. Будова ґрунтового профілю. Властивості ґрунтів. Поняття про реакцію ґрунтового розчину. Типи промивного режиму ґрунтів.
18. Закономірності формування ґрунтового покриву та географічне поширення ґрунтів.
19. Географічна оболонка, її структура, межі та основні властивості. Закономірності будови і розвитку. Просторова диференціація географічної оболонки. Природна зональність.
20. Поняття про ландшафт, його компоненти й чинники ландшафтоутворення. Одиниці класифікації природних ландшафтів, критерії їх виділення.
21. Фізико-географічний огляд Євразії, Північної Америки, Південної Америки, Австралії, Антарктиди, Африки.
22. Особливості геотектонічної будови території України. Четвертинний період на території України і його вплив на формування сучасних ландшафтів.
23. Основні риси рельєфу України (типи морфоструктури та морфоскульптури). Геоморфологічне районування.
24. Найбільші басейни і родовища осадочних, магматичних і метаморфічних корисних копалин України.

25. Кліматичні фактори і основні особливості клімату України. Кліматичне районування і кліматичні ресурси.
26. Моря, що омивають територію України (основні особливості природи, екологічні проблеми). Внутрішні води і водні ресурси України.
27. Особливості ґрунтового покриву України (географія ґрунтів, їх властивості).
28. Рослинний і тваринний світ України.
29. Фізико-географічне районування України. Комплексна характеристика природних зон та висотних країн. Зональні та азональні типи ландшафтів України та їх коротка характеристика.
30. Екологічний стан території України. Проблеми раціонального використання, охорони та відтворення природних ресурсів України. Неприятливі фізико-географічні процеси та явища. Природоохоронні території.

Список літератури

1. Атлас Вчителя. ДНВП «Картографія», 2009. – 328 ст., 452 карти
2. Багров М. В. Землезнаство / Багров М. В., Боков В. О., Черваньов І. Г. – К. : Либідь, 2000. – 464 с.
3. Власова Т. В. Физическая география материков и океанов / Т. В. Власова. Учеб. для студентов пед. ин-тов по спец. № 2107 «География». – 4-е изд., перераб. — М.: Просвещение, 1986. – 417 с.
4. Галай И. П. Физическая география материков и океанов. В 2-х частях. Ч. 2 : Северная Америка, Южная Америка, Африка, Австралия, Океания, Антарктида, Мировой Океан / Галай И. П., Жучкевич В. А., Рылюк Г. Я. – Минск, 1988. – 366 с.
5. Географический энциклопедический словарь. Понятия и термины / Гл. ред. А. Ф. Трешников; ред. кол.: Э. Б. Алаев, П. М. Алампиев, А. Г. Воронов и др. – М. : Сов. энциклопедия, 1988. – 432 с.
6. Геологія з основами мінералогії: навч. посібник / Д. Г. Тихоненко, В. В. Дегтярьов, М. А. Щуковський, та ін.; За ред. Д. Г. Тихоненка. – К. : Вища освіта, 2003. – 287 с.
7. Геренчук К. И. Общее землеведение / К. И. Геренчук, И. Г. Черванёв, В. А. Боков. – М., 1984. – 255 с.
8. Горшков Г. П. Общая геология / Г. П. Горшков, А. Ф. Якушова. – М.: изд-во МГУ, 1973. – 589 с.
9. Добровольский В. В. Геология / В. В. Добровольський, А. Ф. Якушова. – М. : «Просвещение», 1978. – 250 с.
10. Жучкевич В. А. Физическая география материков и океанов. Ч. 1. Евразия / В. А. Жучкевич, М. В. Лавринович. – Минск, 1986. – 224 с.
11. Загальногеографічний атлас України. – К. : ДНВП «Картографія», 2004. – 112 с.
12. Заставний Ф. Д. Фізична географія України / Ф. Д. Заставний. – Львів : Світ, 1996. – 472 с.

13. Комплексний атлас України. – К. : ДНВП «Картографія», 2005.
14. Короновский Н.В. Основы геологии / Н.В. Короновский, А.Ф. Якушова. – М.: Высш. шк., 1991. – 416 с.
15. Коротун І. М. Природні умови та природні ресурси України / Коротун І. М., Коротун Л. К., Коротун С. І. – Рівне, 1997. – 175 с.
16. Маринич О. М. Фізична географія України : підручник / О. М. Маринич, П. Г. Шищенко. – 3-тє вид., стер. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2006. – 511 с.
17. Масляк П. О. Географія України : навч. посіб. / П. О. Масляк. – К. : Стафед-2, 2000. – 148 с.
18. Паранько І. С. Загальна геологія / І. С. Паранько, А. О. Сіворонов, В. Д. Євтехов. – Режим доступу: http://old.geology.lnu.edu.ua/GEO/E-books/Sivoronov_gen-geo/Gen_geology-Sivoronov.htm
19. Руденко В. П. Географія природно-ресурсного потенціалу України : У 3-х частинах / В. П. Руденко. – К. : ВД «Києво-Могилянська Академія». – Чернівці : Зелена Буковина, 1999. – 568 с.
20. Рябчиков А. М. Физическая география материков и океанов / А. М. Рябчиков. – М. : Высш. шк., 1988. – 562 с.